

UB-EGENEVALUERING SKOLEÅRET 2014/15 RESULTATER

Innhold

I. INNLEDNING.....	2
II. RESULTATER.....	3
III. ANALYSE AV VEGARD JOHANSEN.....	13
IV. VIDEREUTVIKLING AV UNGDOMSBEDRIFDPROGRAMMET	14

Helge Gjørven og Trine I. Haugaard,
Ungt Entreprenørskap Norge
Oktober 2015

I. INNLEDNING

Ungt Entreprenørskap (UE) har gjennomført en egevaluering blant elever som deltok i Ungdomsbedrift (UB) i skoleåret 2014/15. Formålet var videreutvikling og forbedringer av UB-programmet.

Vi vil rette en stor takk til elever og lærere som har avsatt tid og ressurser til å besvare undersøkelsen. Deres tilbakemeldinger er verdifulle og er et viktig bidrag i vårt arbeid med å videreutvikle Ungdomsbedrift.

Egevalueringen er utviklet på bakgrunn av pilotering av undersøkelsen i skoleåret 2013/14, tilsvarende undersøkelser hos UEs søsterorganisasjoner og tidligere forskningsprosjekter. Forsker Vegard Johansen ved Østlandsforskning har bidratt med råd i utformingen av spørreskjemaene.

I skoleåret 2014/15 deltok 10.767 elever i Ungdomsbedrift. Egevalueringen ble sendt fra Ungt Entreprenørskap til UB-lærere som satte av tid i undervisningen med elevene. En pre-test ble gjennomført høsten 2014 (i oktober), i denne deltok 1650 elever. En post-test ble gjennomført våren 2015 (i mars/april), i denne deltok 1138 elever. 703 elever fra 63 skoler svarte på begge undersøkelsene.

I undersøkelsen har UE kartlagt elevenes forståelse av entreprenørielle kompetanser (begrepsforståelse), egenvurdering av entreprenørielle kompetanser, egenvurdering av grunnleggende ferdigheter, elevenes motivasjon, mestring og trivsel i ungdomsbedriften og på skolen, samt elevenes ønsker og kunnskap om å starte egen bedrift

Egevalueringen er forankret i modellen for «Entreprenørskap i utdanningen» (Regjeringens handlingsplan for Entreprenørskap i utdanningen, Kunnskapsdepartementet 2009) og UEs fem entreprenørskapskriterier som ligger til grunn for alle UEs programmer (verdiskaping, erfaringslæring, kreativitet, samarbeid utdanning - arbeidsliv, og tverrfaglighet). I tillegg har vi inkludert de grunnleggende ferdighetene som har et særlig fokus i kompetansemålene i gjennomgående fag.

UE har utarbeidet en grafisk framstilling som viser resultatene for hele landet, for fylker og for skoler. I framstillingen er alle elever som deltok i undersøkelsen (dvs. 1650 elever i pre-test og 1138 elever i post-test) tatt med. I tillegg har Vegard Johansen gjort en analyse av dataene. Johansen har analysert elevdata for gruppen som gjennomførte begge delene av egevalueringen (703 elever).

UE-fylke følger opp lærere som avsatte tid til undersøkelsen i skoleåret 2014/15 og har en gjennomgang av resultatene for eget fylke og egen skole. Det er laget grafiske framstillinger for skoler hvor 20 eller flere elever deltok i undersøkelsen.

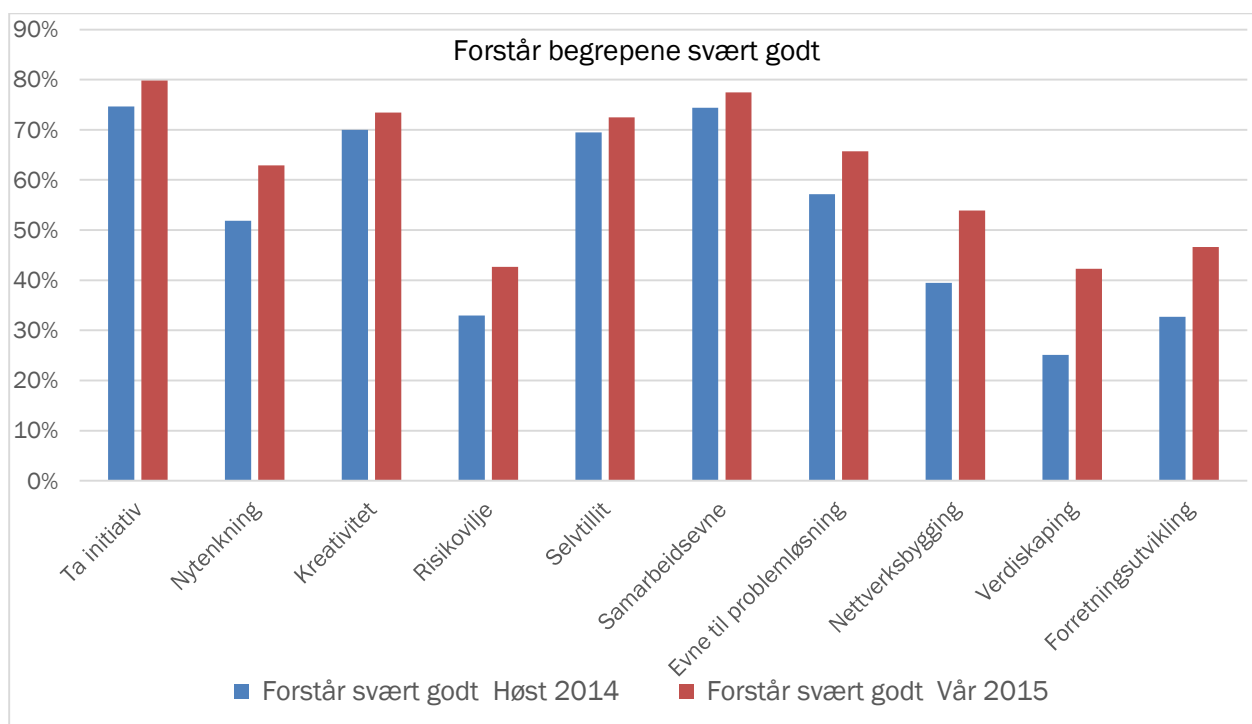

II. RESULTATER

I dette kapitlet gjengis de grafiske framstillinger som viser resultater for hele landet. Resultater for fylker og skoler foreligger også, ta kontakt med UE i ditt fylke for tilgang til dette materialet. Framstillingene viser endringer for de enkelte variablene fra høst 2014 til vår 2015.

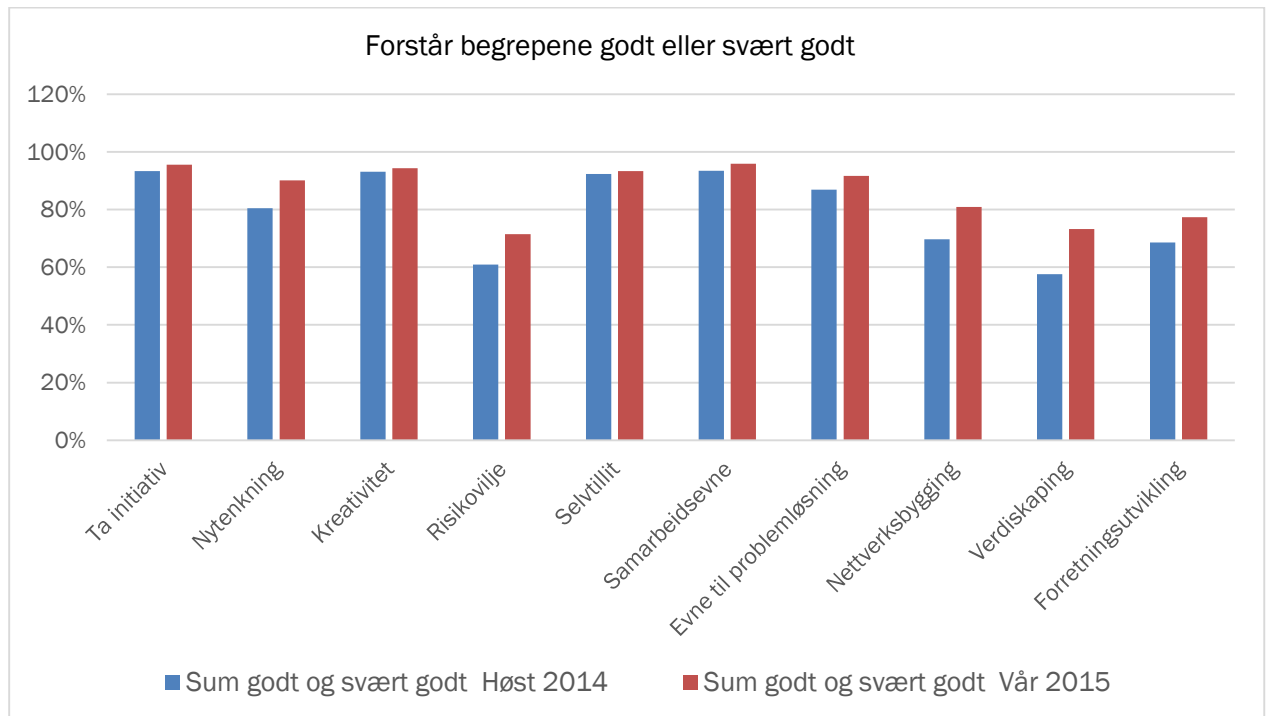
Elevenes forståelse av entreprenørielle kompetanser

Elevene har blitt bedt om å svare for hvor godt de forstår ulike sentrale begreper. Det var fem svaralternativer: «Forstår svært dårlig», «Forstår dårlig», «Forstår i noen grad», «Forstår godt» og «Forstår svært godt».

Prosentvis endring – forstår begrepene svært godt:

- Verdiskaping har økt 68 %
- Forretningsutvikling har økt 43 %
- Nettverksbygging har økt 37 %
- Risikovilje har økt 29 %
- Nytenkning har økt 21 %

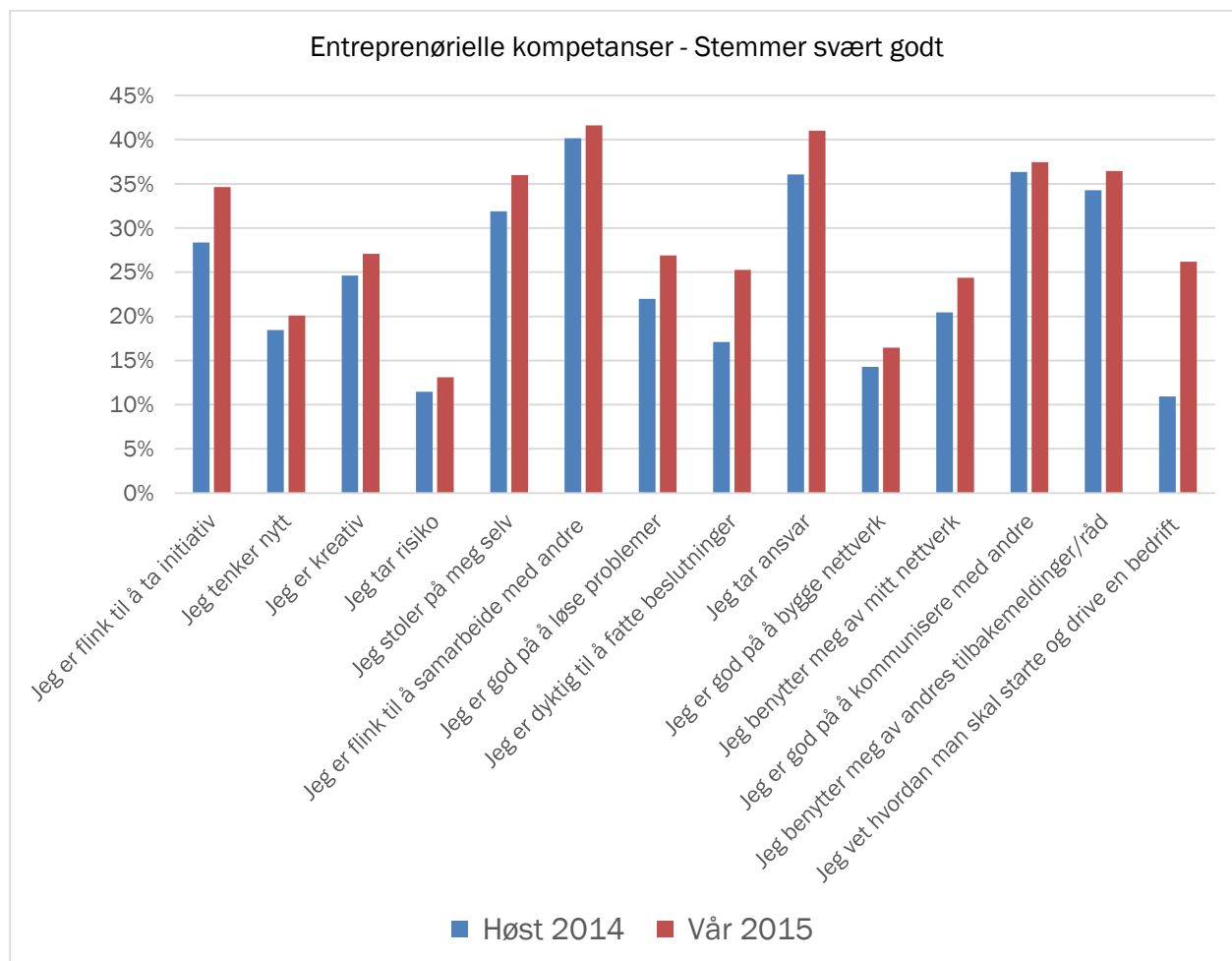
Prosentvis endring – forstår begrepene godt eller svært godt:

- Verdiskaping har økt 27 %
- Risikovilje har økt 17 %
- Nettverksbygging har økt 16 %
- Forretningsutvikling har økt 13 %
- Nytenkning har økt 12 %

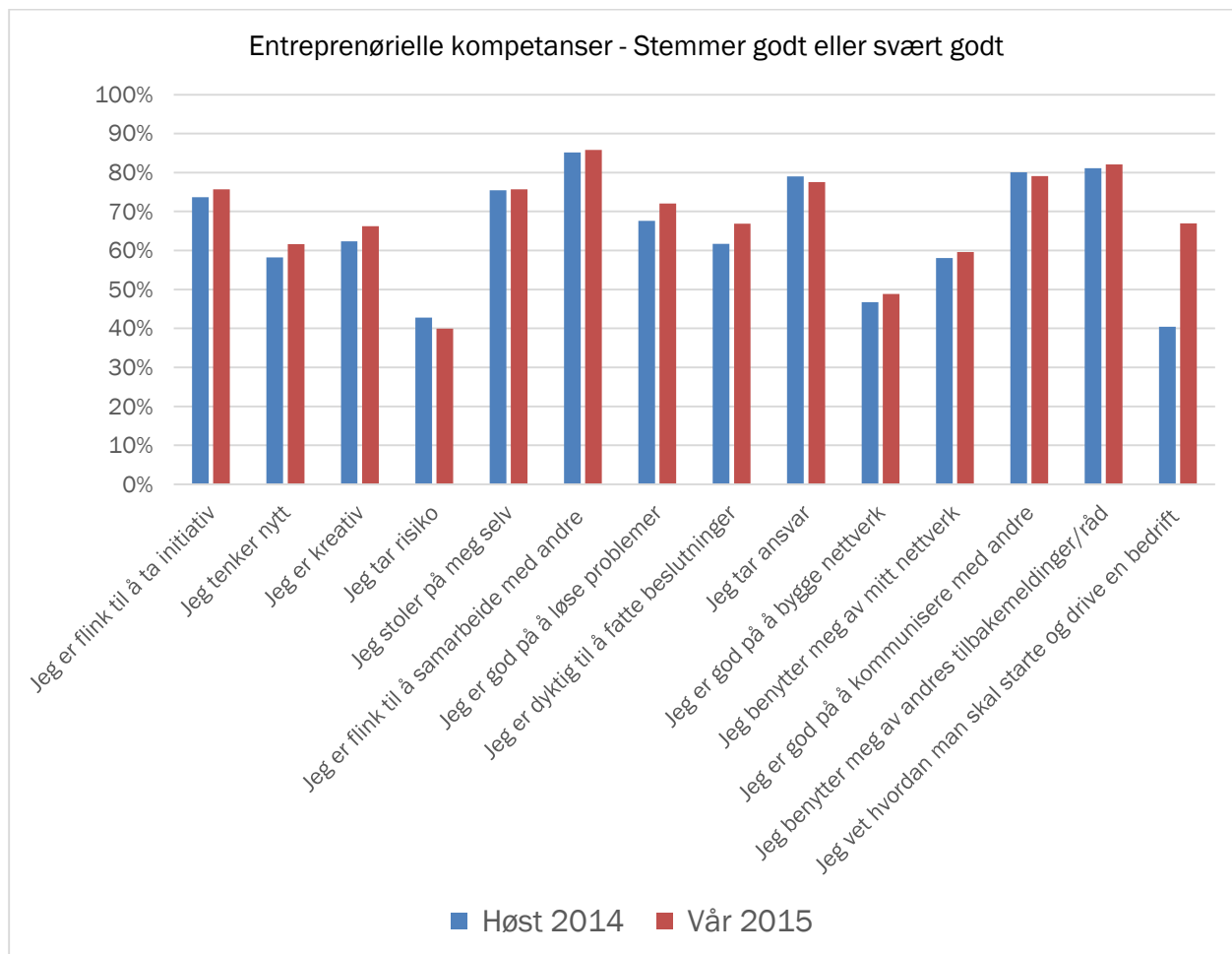
Elevenes egenvurdering av entreprenørielle kompetanser

Elevene har blitt spurt om å vurdere seg selv i forhold til ulike entreprenørielle kompetanser. Elevene har blitt presentert for flere utsagn. Det var seks svaralternativer: «Stemmer svært dårlig», «Stemmer dårlig», «Stemmer i noen grad», «Stemmer godt», «Stemmer svært godt» og «Vet ikke».

Prosentvis endring – stemmer svært godt:

- Jeg vet hvordan man skal starte og drive en bedrift har økt 140 %
- Jeg er dyktig til å fatte beslutninger har økt 48 %
- Jeg er god på å løse problemer har økt 23 %
- Jeg er flink til å ta initiativ har økt 22 %
- Jeg benytter meg av mitt nettverk har økt 19 %

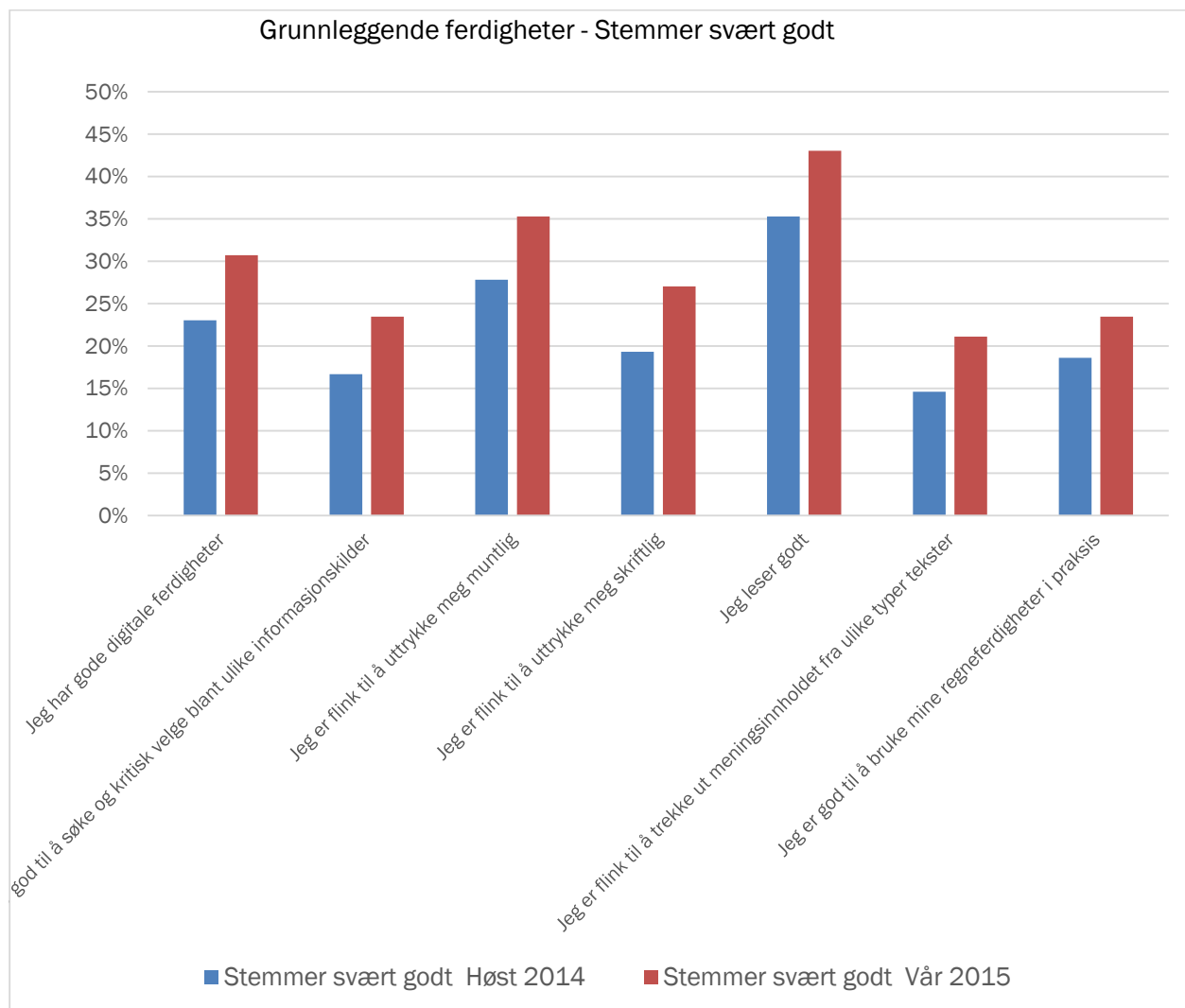
Prosentvis endring – stemmer godt eller svært godt:

- Jeg vet hvordan man skal starte og drive en bedrift har økt 66 %

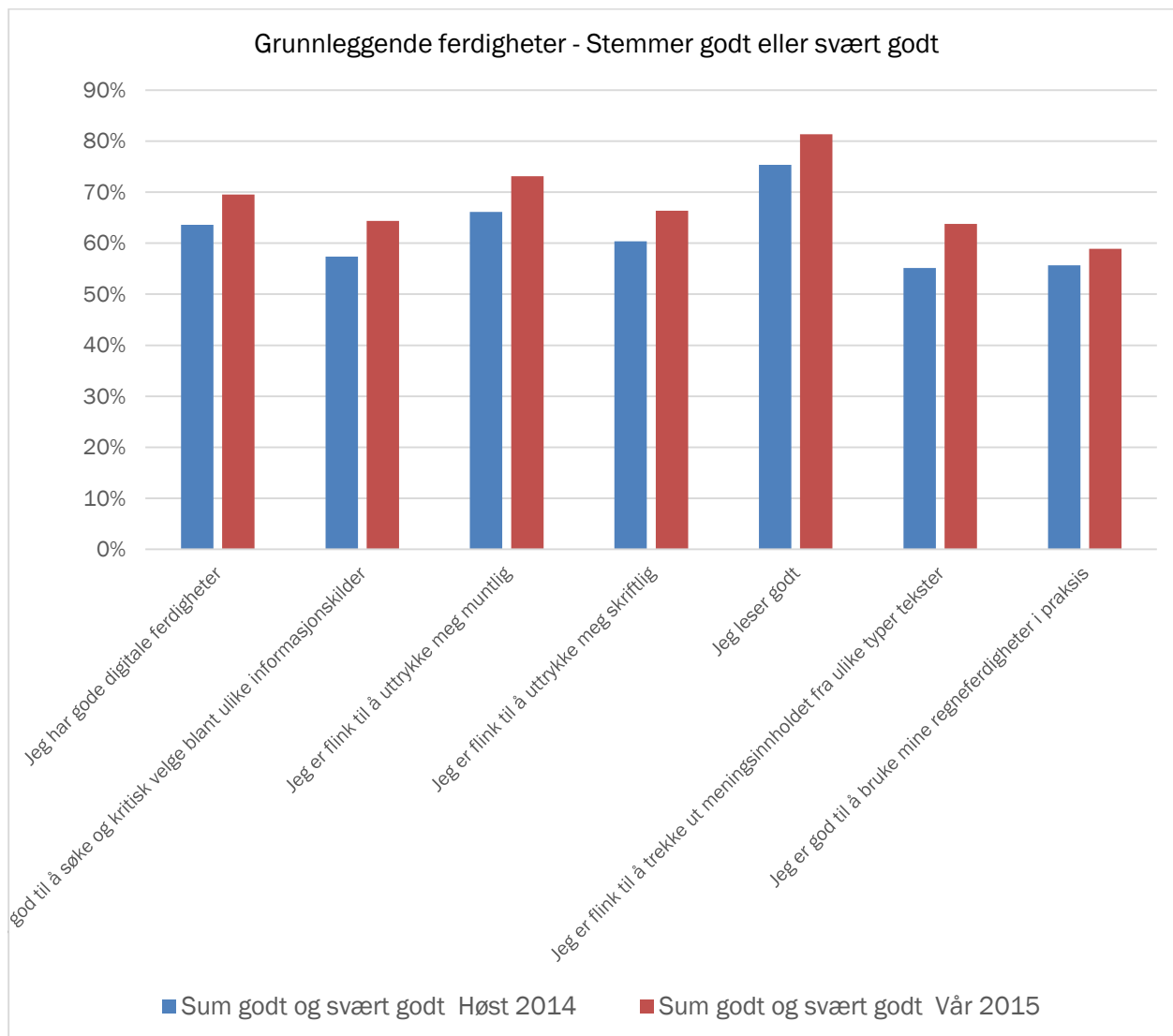
Elevenes egenvurdering av grunnleggende ferdigheter

Elevene har blitt spurt om å vurdere seg selv i forhold til grunnleggende ferdigheter. Det var seks svaralternativer: «Stemmer svært dårlig», «Stemmer dårlig», «Stemmer i noen grad», «Stemmer godt», «Stemmer svært godt» og «Vet ikke».

Prosentvis endring – stemmer svært godt:

- Jeg er flink til å trekke ut meningsinnholdet fra ulike typer tekster har økt 44 %
- Jeg er god til å søke og kritisk velge blant ulike informasjonskilder har økt 41 %
- Jeg er flink til å uttrykke meg skriftlig har økt 40 %
- Jeg har gode digitale ferdigheter har økt 33 %
- Jeg er flink til å uttrykke meg muntlig har økt 27 %
- Jeg er god til å bruke mine regneferdigheter i praksis har økt 26 %
- Jeg leser godt har økt 22 %

Prosentvis endring – stemmer godt eller svært godt:

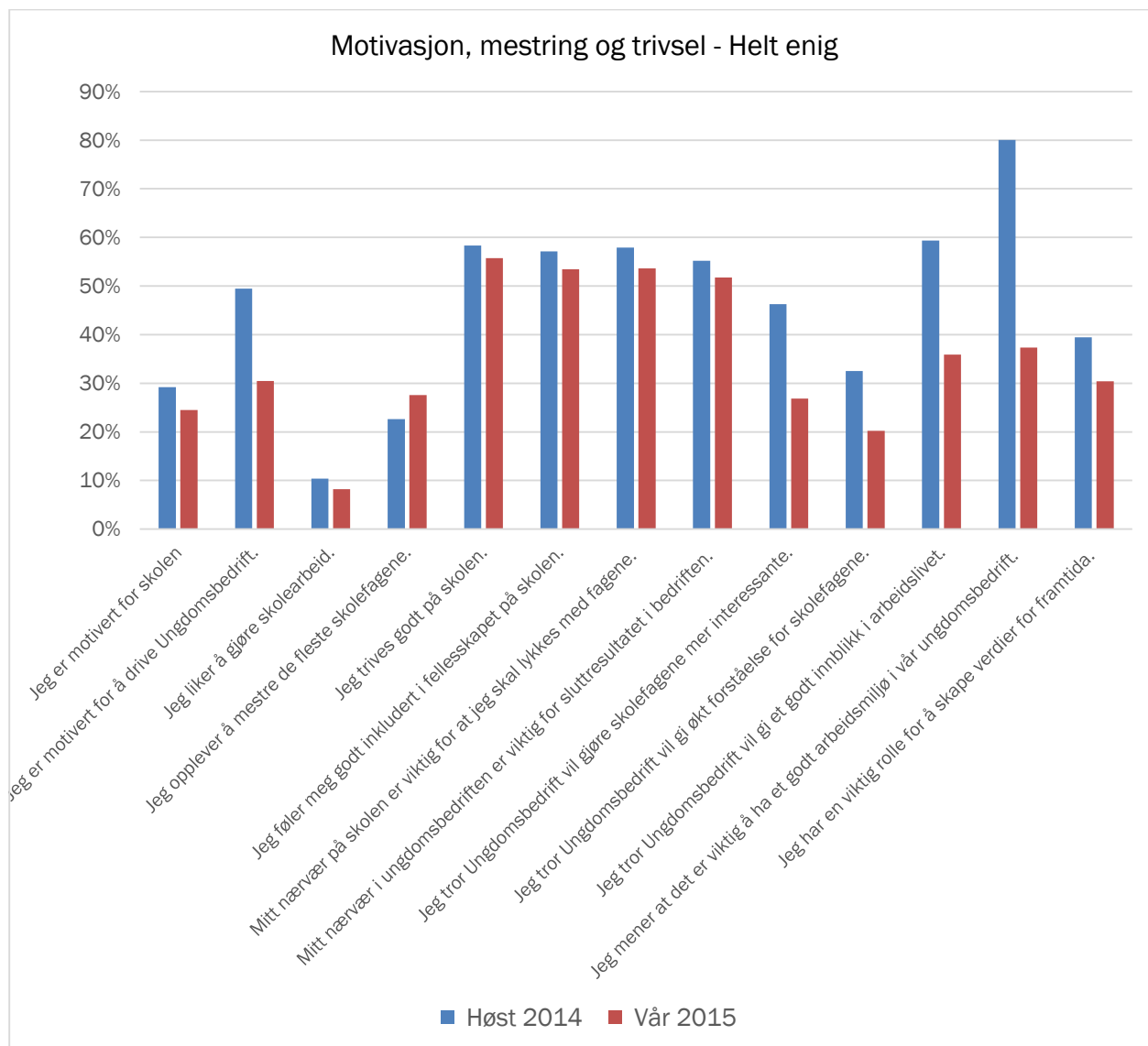
- Jeg er flink til å trekke ut meningsinnholdet fra ulike typer tekster har økt 16 %
- Jeg er flink til å uttrykke meg muntlig har økt 11 %

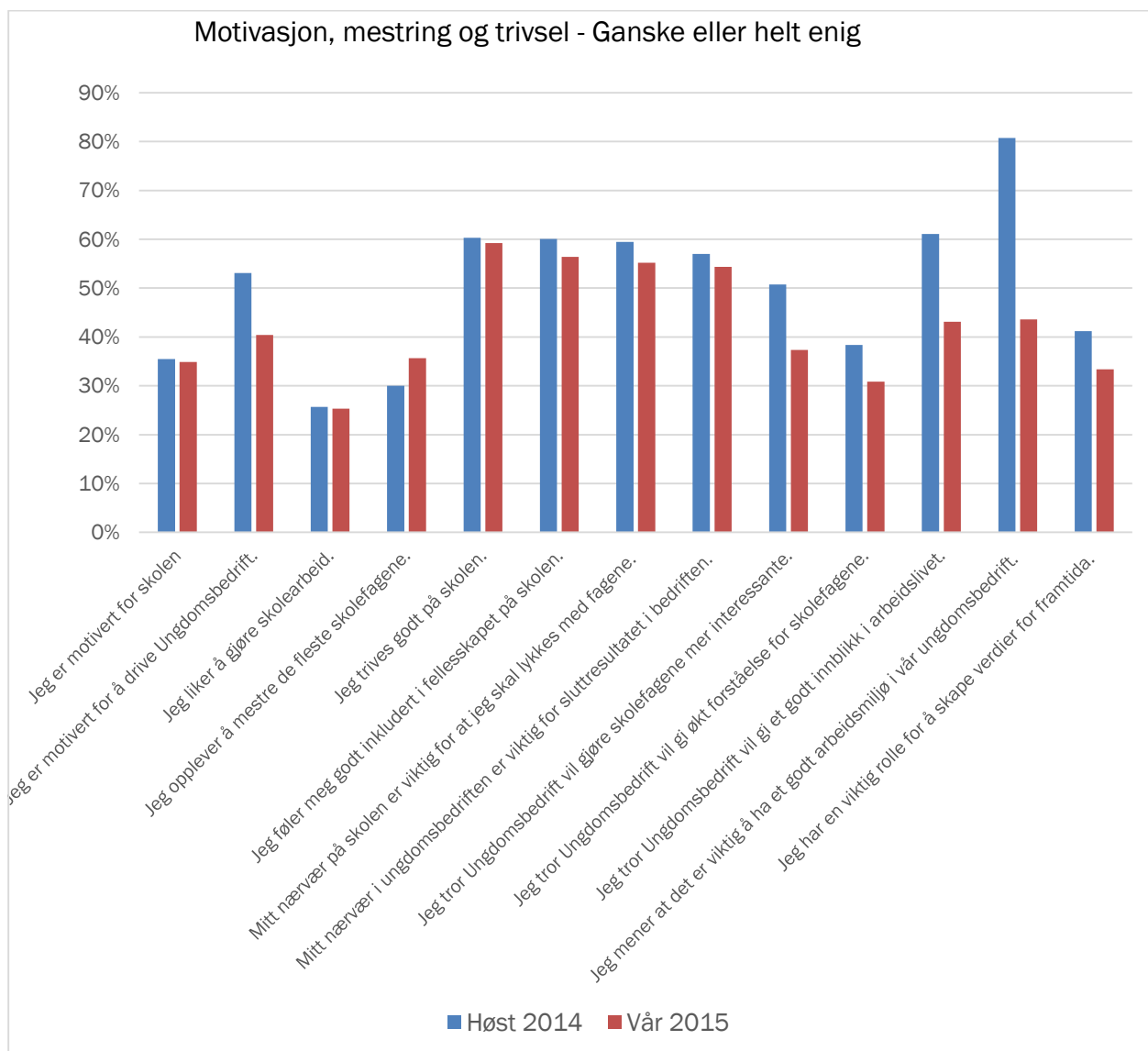
Elevenes motivasjon, mestring og trivsel i ungdomsbedriften og på skolen

Elevene fikk seks svaralternativer: «Helt uenig», «Ganske uenig», «Verken enig eller uenig», «Ganske enig», «Helt enig» og «Vet ikke».

Prosentvis endring – helt enig:

- Jeg opplever å mestre de fleste skolefagene har økt med 22 %
- Jeg mener at det er viktig å ha et godt arbeidsmiljø i vår ungdomsbedrift har blitt redusert med 53 %
- Jeg tror Ungdomsbedrift vil gjøre skolefagene mer interessante har blitt redusert med 42 %
- Jeg tror Ungdomsbedrift vil gi et godt innblikk i arbeidslivet har blitt redusert med 39 %
- Jeg tror Ungdomsbedrift vil gi økt forståelse for skolefagene har blitt redusert med 38 %
- Jeg er motivert for å drive Ungdomsbedrift har blitt redusert med 38 %
- Jeg har en viktig rolle for å skape verdier for framtida. Har blitt redusert med 23 %
- Jeg liker å gjøre skolearbeid har blitt redusert med 21 %

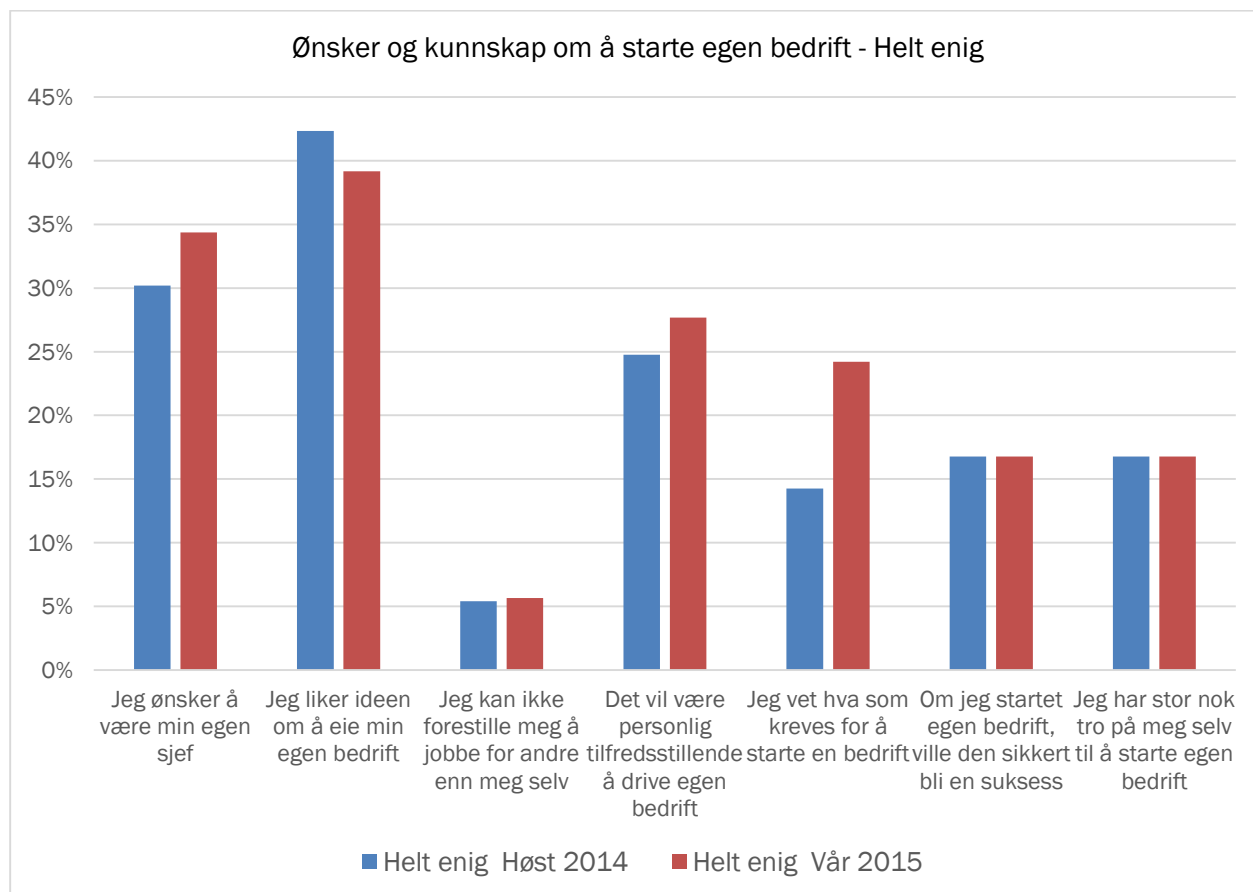
Prosentvis endring – enig eller helt enig:

- Jeg opplever å mestre de fleste skolefagene har økt med 19 %
- Jeg mener at det er viktig å ha et godt arbeidsmiljø i vår ungdomsbedrift har blitt redusert med 46 %
- Jeg tror Ungdomsbedrift vil gi et godt innblikk i arbeidslivet har blitt redusert med 29 %
- Jeg tror Ungdomsbedrift vil gjøre skolefagene mer interessante har blitt redusert med 26 %
- Jeg er motivert for å drive Ungdomsbedrift har blitt redusert med 24 %
- Jeg tror Ungdomsbedrift vil gi økt forståelse for skolefagene har blitt redusert med 19 %
- Jeg har en viktig rolle for å skape verdier for framtida har blitt redusert med 19 %

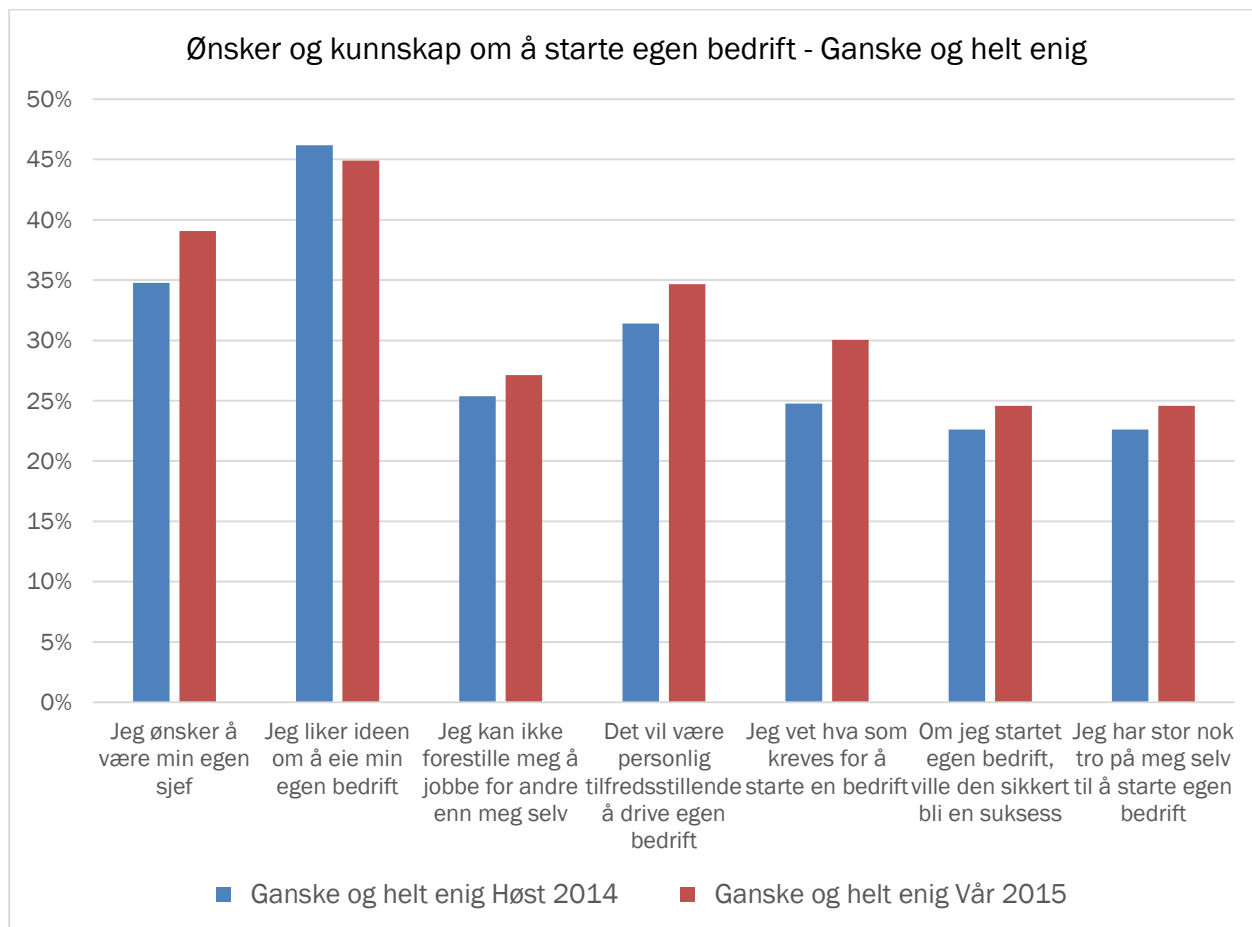
Elevenes ønsker og kunnskap om å starte egen bedrift

Elevene ble presentert for ulike utsagn knyttet til deres ønsker og kunnskap om å starte egen bedrift. Det var seks svaralternativer: «Helt uenig», «Ganske uenig», «Verken enig eller uenig», «Ganske enig», «Helt enig» og «Vet ikke».

Prosentvis endring – helt enig:

- Jeg vet hva som kreves for å starte en bedrift har økt 70 %
- Jeg ønsker å være min egen sjef har økt 14 %
- Det vil være personlig tilfredsstillende å drive egen bedrift har økt 12 %

Prosentvis endring – enig eller helt enig:

- Jeg vet hva som kreves for å starte en bedrift har økt 21 %
- Jeg ønsker å være min egen sjef har økt 12 %
- Det vil være personlig tilfredsstillende å drive egen bedrift har økt 10 %

III. ANALYSE AV VEGARD JOHANSEN

Vegard Johansen ved Østlandsforskning har på oppdrag fra UE gjort en analyse av dataene. Johansen har tatt utgangspunkt i de 703 elevene som deltok i både pre-test og post-test. Analysen er vedlagt.

Johansen påpeker at det er noen metodiske utfordringer; at det ikke er utført en tilsvarende undersøkelse i en kontrollgruppe og at frafallet av elever fra oktober til mars er stort.

Styrkene ved undersøkelsen er at det er gjennomført en før/etter test, at det er mulighet for å kontrollere for selvseleksjon (obligatorisk UB eller valgfri UB) og å analysere variasjoner i utbytte (tid brukt på UB, antall deltakere, kjønn og studieretning).

Analysen til Johansen har tatt utgangspunkt i elevene som har skåret på de to øverste/beste svaralternativene, dvs. «forstår godt eller svært godt», «stemmer godt eller svært godt», og «ganske eller helt enig».

Flere av funnene i Johansens analyse er interessante, vi ønsker å trekke fram:

- Fra høst 2014 til vår 2015 er det en økning i andelen elever som rapporterer at de forstår begrepene verdiskaping, forretningsutvikling, nettverksbygging og risikovilje («spesifikke entreprenørielle kompetanser»). Det er grunn til å tro at det å delta i UB har gitt økt forståelse av begreper knyttet til «spesifikke entreprenørielle kompetanser».
- Fra høst 2014 til vår 2015 er det en kraftig økning i andelen elever som rapporterer å vite hvordan man skal starte og drive en bedrift. Det er ikke endring i andelen som har intensjoner om å starte og drive egen bedrift, og det er noe overraskende sett med bakgrunn i tidligere studier.
- Fra høst 2014 til vår 2015 er det små endringer i elevenes vurdering av generelle entreprenørielle kompetanser.
- Fra høst 2014 til vår 2015 er det moderate positive endringer i egenvurdering av grunnleggende ferdigheter (å kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig, å kunne lese, regne og bruke digitale verktøy).
- Målingen høsten 2014 viste at elevene hadde svært høye forventninger til utbyttet av UB, særlig for det å gi et innblikk i arbeidslivet, men også for å gjøre skolefagene interessante og forståelige. Erfaringene med UB målt vår 2015 var veldig positive, selv om forventningene ikke ble helt innfridd.
- Egenevalueringen avdekker også en rekke forskjeller når det gjelder tid brukt på UB, kjønn og utdanningsprogram. Mye tid brukt i UB gir en sterkere endring for flere av variablene, tilsvarende for gutter og for studiespesialiserende utdanningsprogram.

IV. VIDEREUTVIKLING AV UNGDOMSBEDRIFTDPROGRAMMET

UEs framstilling av endringene fra høst 2014 til vår 2015 og analysen gjennomført av Vegard Johansen viser at det er flere elementer å ta tak i for å videreutvikle UB-programmet.

Elevene rapporterer om økt begrepsforståelse når det gjelder verdiskaping, forretningsutvikling, nettverksbygging og risikovilje, og det er gledelig. Disse begrepene har p.t. liten plass i Ungdomsbedriftsmateriellet (UB-løypa). UE vil jobbe med å videreutvikle dette i UB-materiellet.

Det er svært overraskende at det ikke er endring i andelen som har intensjoner om å starte og drive egen bedrift fra høst 2014 til vår 2015. P.t. velger vi å ikke legge for mye i dette litt "uventede" funnet basert på denne undersøkelsen. Det er imidlertid en kraftig økning i andelen elever som rapporterer å vite hvordan man skal starte og drive en bedrift, og det er svært hyggelig.

Undersøkelsen viser at elevene har høye forventinger til UB-programmet og at disse ikke innfris helt. En enkel forklaring kan være at elevenes motivasjon er på bunn i slutten av skoleåret. Forklaringen kan imidlertid være mer sammensatt enn som så, men dataene innhentet i denne undersøkelsen gir oss ikke utdypende svar. For UE er det viktig å gi elever og lærere et realistisk bilde i oppstarten, og å sørge for god oppfølging og kursing av lærere. Dette vil være i fokus framover.

Vi ser at tid brukt i UB kan bidra til å heve læringsutbyttet hos elevene. Dette styrker UEs anbefaling om at UB-programmet skal gjennomføres som et løp gjennom hele skoleåret. Det faktum at det settes av en viss tid (både i undervisningen og på fritida) er med på å heve kvaliteten i programmet.

Elever på studiespesialiserende gir en bedre skåre på flere av variablene enn elever på yrkesfag. UE vil gjøre en forsterket innsats mot yrkesfag. Gutter gir en bedre skåre på flere av variablene enn jenter. Noe av dette kan skyldes at jenter undervurderer egne ferdigheter. Likevel, bør UE ha et ekstra blikk på jenter i oppfølging og kursing av elever.

UE gjennomfører en tilsvarende undersøkelse blant UB-elever i skoleåret 2015/16. Det å ha gjennomført samme undersøkelse to år på rad, vil gi oss grunnlag for å sammenligne resultater fra to skoleår. Det vil også gi oss innspill til videreutvikling av metodikken.